

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום חמישי ז' בסיון תשע"ד

בס"ד

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ראש השנה - כ"ח

1. רבה: שמע מקצת תקיעה בבור ומקצת תקיעה על שפת הבור - יצא. מקצת תקיעה קודם עלוה"ש ומקצת לאחר - לא יצא. מאי שנא? בפשוטות הכוונה לאדם ששמע מתוקע שיצא באמצע התקיעה וע"ז אכן הקשה אב"י כמו שבעלוה"ש צריך תקיעה שלמה בחיוב כך גם בבור.

א. ענה רבה: קודם עלות אין חיוב, נמצא שתחילת התקיעה אינה מצוה. משא"כ בבור מקום חיוב הוא לעומדים בפנים. והקשתה הגמרא כיצד אמר שהשומע סוף תקיעה בלא תחילתה יצא. וממילא גם שומע תחילה בלא סוף יצא. הרי אם תקע תקיעה ארוכה בת-ר-ת-ת-ר-ת עולה לו רק כאחד, ומתריצים. שאין מחלקים תקיעה לשניים ועדיין נשאר קשה מתוקע לתוך הבור, מדוע לא יצא יד"ח לפני שהתערבב הקול.

ב. למסקנא: אכן כוונת רבה בתוקע לעצמו ויוצא תוך כדי התקיעה שלגביו התקיעה שלימה. והחידוש בזה שלא חוששים שמא יוציא ראשו לפני שהוציא השופר ואז שמע קול הברה ולא יצא.
2. האם יוצא ידי חובה בשופר של עולה או שלמים?
רב יהודה: בשל עולה - לא יתקע ואם תקע יצא כיון שהיא בת מעילה. [קדשי קדשים] וכיון שמעל יצא לחולין.
 בשל שלמים אין מועלים בחייהם כיון שהם ממון בעליהם, וממילא האיסור נשאר. ולתוקע הרי זה מצוה הבאה בעבירה.
רבא: בתחילה אמר שגם בשל עולה לא יצא, כיון שהמעילה היא רק אחרי התקיעה וממילא התקיעה הייתה בעבירה. ולבסוף חזר בו ואמר שבשניהם יצא יד"ח כיון שמצוות לאו להנות נתנו.
3. האם יצא יד"ח בשופר של ע"ז או של עיר הנדחת?
ע"ז - לא יתקע. כיון שמאוס. ואם תקע יצא שמצוות לאו להנות ניתנו. **עיר הנדחת - לא יתקע.** ואם תקע לא יצא. שהעומד לישרף כשרוף דמי.
4. המודר הנאה מחבירו או מהשופר, האם מותר לתקוע לו?
 מותר. שמצוות לאו להנות נתנו. וכן חבירו מזה עליו מי חטאת לטהרו. ודווקא בימות הגשמים אבל בחמה אסור. שנהנה הנאת גוף.
5. כפאו לאכול מצה, יצא. מי כפהו. ואיזה דין למד מכאן רבא?
 אין לומר שכפאו שד - רוח רעה. שהרי כשהוא פקח ה"ה כפקח לכל דבריו, וכשהוא שוטה ה"ה כשוטה וממילא צריך לאכול כשיתפקח. אלא מדובר שכפואו פרסים ולא נתכוון לצאת יד"ח. ולמד רבא שהתוקע לשיר יצא, אע"פ שלא נתכוון והוצרך רבא לחדש - שלא נאמר דווקא שם יצא כיון שקיים מה שאמרה תורה 'לאכול' אבל בשופר כתוב 'זכרון תרועה' ואדם זה רק מתעסק' ולפיכך לא יצא קמ"ל. **והקשו על רבא:**

 - א. קרא בתורה קריאת שמע והגיע זמן המקרא, **אם כוון ליבו יצא.** ומתריצים שמדובר בקורא להגיה ואם כיון ליבו - לקרות, כראוי, יצא.
 - ב. עובר אחורי ביהכ"ס ושמע קול שופר, אם כיון ליבו יצא. ומתריצים שהכוונה שיכוון לשמוע האם הוא שופר או קול אחר כגון נעירת חמור.
 - ג. ...עד שיתכון שומע ומשמיע שומע. שלא כיון כגון שסבר שהחמור נוער. אבל משמיע שלא כיון לכאן מדובר בתוקע לשיר וכתוב שלא יצא. ומתריצים שיתכן שמדובר בתוקע תקיעות קצרות כמו נביחות ועלו בידו כשיעור וכיון שהו מתעסק לא יצא.
 - ד. אב"י שאל לרבא, לדבריו הישן בשמיני בסוכה ילקה כיון שאין צריך כוונה בעצם שינתנו שם עובר ב'בל תוסיף' תירץ לו רבא ש'בל תוסיף' זה רק בזמן המצוה. ולמסקנא תירץ שלצאת יד"ח אין צריך כוונה, אך לעבור על 'בל תוסיף' שלא בזמן המצוה צריך כוונה.
6. רבא חידש שאיסור 'בל תוסיף' הוא רק בזמן המצוה. מה הקשה רב שמן בר אבא מברייטא לגבי ברכת כהנים, וכיצד הגמרא מיישבת?
 אסור לכהן להוסיף ברכה משלו שנא': "לא תוסיפו על הדבר" והרי כאן עבר הזמן. ובתחילה תרצו: שמדובר שם כשלא סיים כל ברכתיו.
ונדחה: כיון שבברייטא להדיא שסיים. **אלא התירוץ** כיון שאילו יזדמן לו ציבור אחר יעלה לדוכן, א"כ כל היום זמן מצותו.
והוכחה לכך: ממה ששנינו: קורבנות שניתנים במתנה אחת שנתערבבו בכמותם ינתנו באחת. אך אם התערבו בנייתנים ב-4 לר' אליעזר יתן 4 כדי שלא יעבור ב'בל תגרע'. ולדעתו אין 'בל תוסיף' כשמדובר בתערובת. ולר' יהושע יתן ב-1 כדי שלא יעבור על 'בל תוסיף' ולדעתו אין 'בל תגרע' כשמדובר בתערובת. והוסיף ר' יהושע טעם שעדיף לעבור על 'בל תגרע' שהוא שב ואל תעשה מלקום ולהוסיף.
 ומוכח שאע"פ שסיים להזות מהבכור, כיון שאם יזדמן לו בכור אחר יחזור ויזה, נמצא שכל היום זמנו ולפיכך עובר ב'בל תוסיף'.
 ורב שמן ידחה ההוכחה - ששם במשנה אינו יכול להמנע מליתן הדם, משא"כ בכהן יכול להמנע מלברך ורשות היא בידו.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)